

უპროცენტო სესხები და მარკეტინგის ჩართულობა ეროვნული აგროსექტორის განვითარების საქმეში

ირაკლი კინწურაშვილი

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
აკ. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი.

რეზიუმე

განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა საქართველოში ეროვნული მეურნეობის დღევანდელ კრიზისული მდგომარეობის დახასიათებას.

კვლევის მიზანია აგრო ბიზნესის წარმოებასთან დაკავშირებული სიძნელეების გამოკვლევა და მისი დაფინანსებისა და განვითარების გზების ძიება. ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ ქვეყნის ეროვნული მეურნეობის აღორძინებისა და განვითარების თვალსაზრისით საჭიროა, სახელმწიფომ ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში დაკავებულ მენარმე ბიზნესმენებს და გაატაროს სტიმულირებადი პოლიტიკა ფერმერული მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობის თვალსაზრისით.

ნაშრომში დამუშავებული და მითითებულია რეკომენდაციები და წინადადებები, რომელთა გათვალისწინება საშუალებას მოგვცემს დაძლეული იქნეს კრიზისი და გაუმჯობესდეს ქვეყანაში ეროვნული მეურნეობის არებული მდგომარეობა.

საკვანძო სიტყვებია: აგრო ბიზნესი, აგროსფერო, ფინანსირება, უპროცენტო სესხი, მარკეტინგული კვლევა, ფერმერული მეურნეობა, ეროვნული მეურნეობა.

ძირითადი ტექსტი

საქართველოს ეკონომიკის აღორძინება-განვითარების ხელშეწყობისათვის მნიშვნელოვანია ყურადღება მიექცეს აგრო-ბიზნესის განვითარებას, რადგან მას შეუძლია გადამწყვეტი

როლი შეასრულოს ქვეყნის ეკონომიკის აღორძინების საქმეში. ამისათვის აუცილებელია ხელისუფლებამ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარებას და ამ სფეროში დაკავებულ მენარმე ბიზნესმენებს შეუქმნას სასათბურე პირობები სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების საქმეში. საჭიროა ქვეყნის ხელისუფლებამ გასცეს გრანტები და უპროცენტო გრძელვადიანი სესხები სოფლის მეურნეობის აღორძინება-განვითარებისათვის.

ამგვარი ძალისხმევა გულისხმობს სოფლის მეურნეობის შეთანწყობილი დარგების განვითარებაზე ხელშეწყობასა და სტიმულირებას, რომელშიც გადამწყვეტი როლი უნდა შეასრულოს გრძელვადიანი დაკრედიტებისა და ინვესტირების უზრუნველყოფამ და საერთოდ სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაწყვეტაში მიზანმიმართული ქმედებების განხორციელებამ.

აგროსექტორის განვითარების თვალსაზრისით აუცილებელია გატარებული იქნეს შემდეგი ღონისძიებები:

- მცირე და საშუალო ბიზნესის ფინანსური სტიმულირება აგრობიზნესის შესაბამის დარგებში;

- აგარული სასურსათო პროდუქტების საექსპორტო პოტენციალის გადიდება და საექსპორტო საქონლის წარმოების გადიდების ორგანიზაცია;

- პროტექციონისტული პოლიტიკის განხორციელება ქვეყანაში შიდა სასოფლო-სამეურნეო ბაზრის განვითარებისა და დაცვის მიზნით;

- მინის სავარგულებისა და სხვა ბუნებრივი რესურსების ეფექტურად გამოყენება მაქსიმალური ათვისების პოზიციებიდან;

- ეროვნულ ბაზარსა და იმპორტზე ორიენტირებული სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოება და მისი ქვეყნის შიგა და მსოფლიო ბაზარზე გატანა;

- თანამედროვე ტექნოლოგიების ათვისება და ისეთი ბიო-პროდუქციის წარმოება რომელთა უსაზღვრო მოთხოვნაცაა მსოფლიო ბაზრებზე;

- საკონსერვო და გადამამუშავებელი მრეწველობის სანარმოთა ძირითადი მაპროფილებელი პროდუქციის განსაზღვრა და განვითარება, რათა მოხდეს ადგილობრივი რესურსების სრული ათვისება და გადამამუშავება.

ქვეყანაში არსებული ეკონომიკური მდგომარეობა აგრო-სექტორში დასაქმებული მენარმე ბიზნესმენებისაგან მოითხოვს დანერგონ თანამედროვე მონინავე ტექნოლოგიები, შეისწავლონ და გამოიყენონ მარკეტინგის უახლესი მეთოდები და პრინციპები, ზოგადად, წარმოებული აგრო-პროდუქტის სასაქონლო პოლიტიკა უნდა ეყრდნობოდეს შემდეგ ძირითად მოთხოვნებს: მოსახლეობის და საერთოდ მომხმარებელთა სხვადასხვა ჯგუფების მიერ მოხმარების, მოთხოვნისა და მოთხოვნილების, მათი ცვლილების ხასიათისა და თავისებურებების შესწავლას. ამასთანავე გათვალისწინებული უნდა იყოს მომხმარებელთა სურვილი, რომ ბაზარზე იხილოს სამამულო წარმოების პროდუქტი და ამ პროდუქტს ჰქონდეს უმაღლესი ხარისხი და გამოირჩეოდეს მიმზიდველობითა და სანდოობით. მისი მიღწევა კი შეიძლება სწორი მარკეტინგული პოლიტიკის გატარებითა და კვლევების საფუძველზე.

სწორედ მარკეტინგული კვლევების საფუძველზე შეიძლება აღნიშნული პრობლემას გადაწყვეტა და მომხმარებელთა რაც შეიძლება ფართო სპექტრის მოთხოვნილებების შესაბამისი, მაღალხარისხოვანი აგრო-პროდუქტით მომარაგება და დაკმაყოფილება.

ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისათვის ასევე სტრატეგიული მნიშვნელობა ენიჭება მსუბუქი და კვების მრეწველობის, აგრო-სექტორთან შეთანაწყობილი დარგების განვითარებას. ეს დარგები უნდა უზრუნველყოფდნენ მაღალხარისხოვანი პროდუქციით მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას და მათი კეთილდღეობის ამაღლებას. ამასთან დიდია ამ დარგების როლი ადგილობრივი წარმოების ფართო მოხმარების საქონლითა და კვების პროდუქტებით ქვეყნის შიგა ბაზრის უზრუნველყოფის, ფულის მიმოქცევის რეგულირების და ბიუჯეტის შემოსავლებით ზრდის საქმეში.

იმისათვის, რომ აღორძინდეს და მაღალ დონეზე განვითარდეს აგრარული სექტორი, ყურადღება უნდა მივაქციოთ მანქანათმშენებელი და ტრაქტორმშენებელი მრეწველობის განვითარებას, რის გარეშეც შეუძლებელი იქნება ქვეყნის საერთო ეკონომიკური პროგრესის, აგრარული მეურნეობის მეცნიერულ-ტექნიკური და შრომითი პოტენციალის ეფექტიანი გამოყენება. პირველ რიგში უნდა განვითარდეს ისეთი ქვედარგები, რომლებიც სათანადო ტექნიკით მოამარაგებს ქვეყნის ეროვნულ მეურნეობათა დარგებს – სოფლის მეურნეობას, კვების მრეწველობას, საოჯახო და კერძო მეურნეობებსა და სხვას.

აგრარულ სექტორს განსაკუთრებული ყურადღება იმის გამოც ენიჭება, რომ აქ ინარმოება ადამიანისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის პროდუქცია, რომელიც, ერთი მხრივ, აუცილებელია ადამიანის სიცოცხლისათვის, ხოლო მეორეს მხრივ, სამუშაო ძალის კვლავნარმოებისათვის. სოფლის მეურნეობა აგრეთვე აწარმოებს ნედლეულს მრავალი დარგისათვის, კერძოდ გადამმუშავებელი მრეწველობისათვის. ამდენად, მისი განვითარება მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს ქვეყნის საერთო ეკონომიკურ განვითარებას.

საქართველო ტრადიციულად აგრარული ქვეყანაა, სადაც მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი დასაქმებულია სოფლის მეურნეობაში, ისევე, როგორც მსოფლიო მოსახლეობის ნახევარზე მეტში.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის და საერთოდ აგრო-სფეროს განვითარებისათვის საკმარისი რესურსები აქვს, მაგრამ ვერ იყენებს. ამჟამად სოფლად სამეურნეო პოტენციალის უდიდესი ნაწილი გამოუყენებელია. ამის მიზეზია სახნავ-სათესი ტექნიკის უქონლობა; შრომითი რესურსების დაბალი დონე; საწვავ-საცხები მასალების კატასტროფულად მაღალი ფასი; მიწის რესურსები გამოფიტულია და საჭიროებს განოყიერებას; შხამქიმიკატები ჯერ უხარისხოა და მერე ძალიან ძვირია. ყოველივე ზემოთქმული და სხვა მიზეზები განაპირობებენ აგრო სექტორის განუვითარებლობასა და წარმოებული პროდუქციის სიმცირეს, რაც თავისთავად გამოხატულებას პოულობს მის

არაკონკურენტუნარიანობაში.

როცა ვსაუბრობთ სოფლის მეურნეობის განვითარებაზე, არ უნდა დავივიწყოთ მესაქონლეობის და საერთოდ ოთხფეხა პირუტყვის გამრავლების პრობლემები. საქართველოში ცხვრის ბუმი 2010 წელს დაიწყო, როცა არაბმა ინვესტორებმა მოინდომეს ქვეყნიდან 300 000 სული ცხვარის გაყვანა, ამის მიზეზი კი ქართული ცხვრის უნიკალური თვისებები აღმოჩნდა. უცხოელების ქართული ცხვრით დაინტერესება, რა თქმა უნდა კარგია, მაგრამ ამ რაოდენობის ცხვრის ერთიანად გაყვანა ქვეყნისათვის და, კერძოდ მეცხვარეობის დარგისათვის შეიძლება დამღუპველი აღმოჩნდეს, მით უმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ სტატისტიკური მონაცემებით ცხვარი და თხა 2003 წელს 722 ათასი იყო, ხოლო 2009 წელს 707 ათასი, ე.ი. ექვს წელიწადში მათების ნაცვლად 15 ათასითაა შემცირებული.

საქართველო მხოლოდ ბიომრავალფეროვნებით კი არ არის უნიკალური, არამედ იმიტაც, რომ აქ ყველა კლიმატური ზონაა და ყველა ზონას შესაბამისი ჯიშის ხორბალი ჰქონდა მორგებული, რომელიც ხანგრძლივი სელექციის შედეგი იყო და ამიტომაც მოდიოდა დიდი მოსავალი. დღეს მთელ მსოფლიოში მოთხოვნის ბუმი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის წარმოებაზე, ამასთან აღსანიშნავია, რომ ასეთი პროდუქტი გაცილებით ძვირიც ღირს, მაგრამ მიუხედავად ამისა მასზე მოთხოვნა მაინც დიდია და კონკურენციას უწევს გენმოდირებული პროდუქციას. საქართველოს შეუძლია თავისი ბუნებრივი პირობებიდან გამომდინარე, შესაბამისი ფინანსური ხელშეწყობის შემთხვევაში ერთ-ერთი მოწინავე ადგილი დაიჭიროს საერთაშორისო ბაზარზე ბიო-პროდუქტების წარმოებაში და შესაბამისი კონკურენცია გაუწიოს მსოფლიო განვითარებულ ქვეყნებს.

სოფლის მეურნეობაში ინარმოება სასოფლო-სამეურნეო ნედლეული, ხოლო ამ ნედლეულისგან ძირითადი სამომხმარებლო პროდუქცია: პური და პურ-პროდუქტები, რძის ნაწარმი, ხორცი, კვერცხი და სხვა. გადამამუშავებელი საწარმოების მეშვეობით საქონელი სამომხმარებლო ბაზარზე გადის. ამდენად, მოგების გარკვეული ნაწილი სოფლის მეურნეობიდან გადამა-

მუშავებელ წარმოებაში გადაინაცვლებს, ამიტომ ეს დარგებიც უნდა დაფინანსდეს.

სოფლის მეურნეობის წარმოების მკვეთრად გამოხატული სეზონური ხასიათი და დროის ხანგრძლივობაზე დამოკიდებული სანარმოო ციკლი გავლენას ახდენს გლეხურ მეურნეობათა დაფინანსების პროცესზე. როგორც ვიცით, საქართველოში მოქმედი ბანკები დღეისათვის თავს იკავებენ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის გრძელვადიანი დაფინანსებისაგან. სწორედ ამიტომ ამ დარგის დაფინანსება სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრიორიტეტად და მთავარ მიზნად უნდა იქცეს.

ამგვარად, საქართველოს ეკონომიკის აღორძინებისა და შემდგომი განვითარების მიზნით, აუცილებელია სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავებელი სანარმოების აღდგენა და განვითარება, რადგან პრაქტიკა ადასტურებს, რომ გაცილებით მომგებიანია პურ-პროდუქტების, ღვინის ნაწარმის, ყველის, ძეხვეულისა და ა.შ. პროდუქტებით ვაჭრობა, ვიდრე მათი ნედლეულის სახით გაყიდვა.

მეცხოველეობის დარგის განვითარების ხელის შემშლელი ფაქტორებიდან უნდა აღინიშნოს, რომ არ ხდება მეცხოველეობის სფეროში საქმიანობის დაზღვევა, რის გამოც საერთაშორისო ორგანიზაციები, ადგილობრივი კომერციული ბანკები, კერძო ინვესტორები თავს არიდებენ ამ დარგის დაფინანსებას.

ამგვარად აგრარული სექტორის განვითარების ხელშეწყობისათვის საჭიროა გატარდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- აგრარული ბიზნესის წახალისება საგადასახადო პოლიტიკით, სადაზღვევო ეფექტური სისტემით და სხვა;

- ორგანიზაციული და ფინანსური მხარდაჭერა (მენარმეთა უზრუნველყოფა შესაბამისი ინფორმაციით, სპეციალისტების მომზადება, სუბსიდიები და სხვა);

- ინფრასტრუქტურის შექმნა (მისასვლელი გზები, ხიდები, სარწყავი არხების რემონტი და მშენებლობა, მშენებლობა, ელ-ენერგიის მიწოდება);

- სახელმწიფოს მიერ ანტიმონოპოლიური პოლიტიკის გატარება შიგა ბაზრის დაცვის მიზნით;

- უპროცენტო გრძელვადიანი სესხების გაცემა გრძელვადიანი პერიოდით და სხვა ხელისშემწყობი ღონისძიებების გატარება.

ყოველივე ზემოთთქმულიდან გამომდინარე, იმ დასკვნის გამოტანა შეიძლება, რომ სოფლის მეურნეობა განვითარების თვალსაზრისით საქართველოში, ერთ-ერთი პრიორიტეტული დარგია და მისი განვითარება დღეისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის მატარებელია.

დასკვნა

ამგვარად, საქართველოს ეკონომიკის აღორძინებისა და შემდგომი განვითარების მიზნით, აუცილებელია სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავებელი საწარმოების აღდგენა და განვითარება, რადგან პრაქტიკა ადასტურებს, რომ გაცილებით მომგებიანია პურ-პროდუქტების, ღვინის წარმოების, ყველის, ძეხვეულისა და ა.შ. პროდუქტებით ვაჭრობა, ვიდრე მათი ნედლეულის სახით გაყიდვა.

სოფლის მეურნეობაში ინარმოება სასოფლო-სამეურნეო ნედლეული, ხოლო ამ ნედლეულისგან ძირითადი სამომხმარებლო პროდუქცია: პური და პურ-პროდუქტები, რძის წარმოები, ხორცი, კვერცხი და სხვა. გადამამუშავებელი საწარმოების მეშვეობით საქონელი სამომხმარებლო ბაზარზე გადის. ამდენად, მოგების გარკვეული ნაწილი სოფლის მეურნეობიდან გადამამუშავებელ წარმოებაში გადაინაცვლებს, ამიტომ ეს დარგებიც უნდა დაფინანსდეს.

სოფლის მეურნეობის წარმოების მკვეთრად გამოხატული სეზონური ხასიათი და დროის ხანგრძლივობაზე დამოკიდებული საწარმოო ციკლი გავლენას ახდენს გლეხურ მეურნეობათა დაფინანსების პროცესზე. როგორც ვიცით, საქართველოში მოქმედი ბანკები დღეისათვის თავს იკავებენ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის გრძელვადიანი დაფინანსებისაგან. სწორედ ამიტომ ამ დარგის დაფინანსება სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრიორიტეტად და მთავარ მიზნად უნდა იქცეს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ი. კინწურაშვილი „მარკეტინგი“ ქუთაისი გამომცემლობა ხანძთა 2012წ.
2. ი. კინწურაშვილიმარკეტინგი - საერთაშორისომარკეტინგისპრინციპები. ქსუ - სგამომცემლობა 2007
3. ი. კინწურაშვილიმარკეტინგი - „თეორიადპრაქტიკა» ქსუ-სგამომცემლობა 1997წ.
4. ფ. კოტლერი, გარი ამსტრონგი. „მარკეტინგის საფუძვლები“ თბ. 2013წ. მე - 14 გამოცემა.
5. თ. ზურაბიშვილი. თვისებრივიმეთოდებისოციალურკვლევაში, სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი, 2006 წ. <http://old.ucss.ge/publication/012%20Tvisibrivi%20Metodebi%20Socialur%20Kvleveshi.pdf>
6. ფ. კოტლერი ; ამსტრონგი. „მარკეტინგი“ 2008წ.
7. გ. შუბლაძე . „მარკეტინგის საფუძვლები“ თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“. 2009წ.
8. ნ. თოდუა. „მარკეტინგი“ თბილისი 2009.
9. ა. სოხაძე „მარკეტინგი“ ქუთაისი 2011წ.

REFERENCES

- 1.I. Kintsurashvili “Marketing” Kutaisi edition “Khandzta” 2012
- 2.I. Kintsurashvili “Marketing” international Marketing principals. KSU edition 2007
- 3.I. Kintsurashvili “Marketing” “Theory and Practice” KSU edition 1997
- 4.F. Kotleri, Gari Armstrongi “Marketing Basics” Tbilisi 2013, 14th edition
- 5.T. Zurabishvili Natural Methods Social Research, Social ScienceCentre,2006
- 6.F. Kotleri; Armstrongi “Marketing” 2008
- 7.G. Shubladze “Marketing Basics”, Tbilisi edition “Universal,2009
- 8.N. Todua”Marketing” Tbilisi 2009
- 9.A. Sokhadze “Marketing” Kutaisi 2011

**INTEREST – FREE LOANS AND MARKETING INVOLVEMENT
IN THE ISSUES OF THE DEVELOPMENT
OF THE NATIONAL AGRICULTURE**

Irakli Kintsurashvili, Academic Doctor
of Economics, Associated Professor
of A.Tsereteli State University

RESUME

In this work the special attention is paid to the recent critical conditions of national agriculture in Georgia.

The purpose of this survey is to research the troubles connected to the business production and to find the ways to solve them. It also emphasizes the fact that it is necessary for the country's national agricultural regeneration and development to attract the attention of the businessmen involved in sector and get the support for agricultural development.

In this article some recommendations and statements are worked up and instructions are given. If we foresee all of them, it would give us a chance to overcome this crisis and improve national agricultural conditions of Georgia.

Key words: Agrobusiness, agrosphere, financing, interest-free loan, marketing research, farming, national economy.